

L-Eżamijiet Annwali għall-Iskejjel Medji 2023

IS-SEBA' SENA

IL-MALTI

IL-HIN: Saghtejn

L-Isem u l-Kunjom: _____

Il-Klassi: _____

Għall-istudent/a:

1. Wieġeb il-mistoqsijiet kollha kif mitlub/a.
2. Ortografija, punteġġjatura, sintassi, ideat u preżentazzjoni tajbin jgħinuk biex tikseb riżultati aħjar.

Għall-għalliema:

II-MARKI	It-Taħdit	15	
	Il-Fehim mill-Qari	20	
	Il-Metalingwa	10	
	Il-Kitba	25	
	Il-Letteratura	20	
	Is-Smigh	10	
	IT-TOTAL	100	

Kummenti:

Aqra sewwa din is-silta u wieġeb il-mistoqsijiet dwarha.

Niftakar meta konna nkunu ċorma tfal u hadd ma kien ikollu ballun kienet tkun qisha l-aħħar tad-dinja. Mhux biċ-ċajt, imma dik li kont tara lil xi hadd ġej bi mqar biċċa ballun, kont tarah anġlu. Ballun kien ifisser kollox....ġiri, divertiment, kompetizzjoni u hafna aktar. Għalkemm forsi l-maġġoranza tagħna hadd ma kien xi stilla tal-futbol, xorta kien żvog kbir għalina. (par. 1)

Kull tifel tista' tgħid kellu ballun, però kien fatt magħruf li hafna kienu jibzghu jew jiddejqu li jgibu l-ballun tagħhom. Kull daqqa u kull girfa lil dak il-ballun kont tħossha ġo qalbek. **Qalbek tagħmel tikk** kif tersaq lejn il-pjazza u jinzerta li tiegħek ikun l-uniku ballun fil-madwar! (par. 2)

Jum fost l-oħrajn din is-sitwazzjoni ġrat lili. Mid-dar kont diġà lestejt il-ballun, halli dakinhar **il-logħba nikkmandaha jien**. Ir-riħa li kien jarmi dak il-ballun tal-ġilda abjad u iswed kienet tfakkarni fl-avventuri kollha: kemm logħbiet akkaniti lghabna bih, kemm-il darba wehel taħt xi karozza u kemm-il xutt u tisbita tajnieh mal-bieb tal-garaxx. (par. 3)

Kif sibt ruħi fil-pjazza bil-ballun, l-istorja nbidlet, u din id-darba r-regoli beda jagħmilhom min kien l-ikbar, u forsi kien jifhem aktar fil-ballun. Mal-ħin il-logħba bdiet u wara ftit konna minn taħt sew imma ma stajtx inwaqqaf dik il-kompetizzjoni u pika liema bħalha....dan sakemm wieħed

mill-oħrajn venven xutt li qabeż il-ħajt ta' faċċata, haġa li qatt ma ġrat qabel. (par. 4)

Qalbi waqfet...nara l-ballun sejjer fil-għoli u 'l bogħod. L-oħrajn kif raw hekk, indunaw li l-**logħba spiċċat ħesrem**, u bdew sejrin 'l hemm. Bosta minn sħabi sabu skuża li sar il-ħin jew li qabadhom il-ġuħ. U jien hemm, iċċassat nipprova nifhem fejn spiċċa l-ballun. Qatt ma sibt kif stajt immur fuq in-naħa l-oħra tal-ħajt biex ingibu lura. (par.5)

Inkiss inkiss kont mort lura d-dar **idi f'idi u b'geddum sal-art**. Kif dħalt fis-sodda ftakart li hemm barra ħallejt parti minni. U daqshekk xammejt fih ir-riħa ta' avventuri... u mill-għada ma' kull logħba futbol f'dik il-pjazza, u għal snin twal wara, ħarsti baqgħet lejn dak il-ħajt għoli, fejn naf li xi mkien warajh, hemm **ħabib għal qalbi!** (par. 6)

(Silta addattata minn <https://niftakarmeta.blogspot.com/2021/10/tlift-il-ballun.html>)

Wieġeb il-mistoqsijiet fi kliem skont is-silta li qrajt.

20

1. L-awtur ta' din is-silta
 - i. ☐ jiftakar meta hu u t-tfal l-oħra kienu jgħaqqdu xi logħba ballun.
 - ii. ☐ qed jiddeskrivi logħba futbol li ra u baqa' jiftakar.
 - iii. ☐ kien plejer mat-tim tar-raħal tiegħu. (marka)
2. Liema espressjoni fl-ewwel paragrafu tgħidilna li ħafna mit-tfal li kienu jilagħbu ma kellhomx xi ħiliet kbar fil-logħba tal-ballun?
_____ (marka)
3. Semmi żewġ affarijiet li r-riħa tal-ballun kienet tfakkar lill-awtur fihom.

_____ (2 marki)
4. Bil-frazi **il-logħba nikkmandaha jien** (*par. 3*) l-awtur ried ifisser li
 - i. ☐ hu ma jilgħabx biex joqgħod referee.
 - ii. ☐ r-regoli tal-logħba jagħmilhom hu.
 - iii. ☐ fl-aħħar tal-logħba jgħid min kien l-aħjar plejer. (marka)
5. It-tfal kienu jilagħbu fi grawnd tal-futbol.
Veru ☐ Falz ☐ (marka)
6. Meta kienu jilagħbu spiss kienu jgħollu l-ballun u jitilfuh.
Veru ☐ Falz ☐ (marka)
7. Ħafna mit-tfal li kienu qed jilagħbu, meta raw li l-ballun kien intilef, qalu:
"Se jkolli mmur għax _____." (marka)
8. Minn dak li qrajt mit-tieni paragrafu, għaliex ħafna mit-tfal kienu jibzġhu jew jiddeju jiehdu l-ballun tagħhom biex jilagħbu bih?
_____ (marka)
9. Kif ħassu l-awtur meta ra l-ballun tiegħu jintilef?
_____ (marka)
10. Min taħseb li kien il-**ħabib għal qalbi** li jissemma fl-aħħar tas-silta?
_____ (marka)

11. **Qalbek tagħmel tikk** (*par. 2*) tfisser

i. ☐ taqta' nifsek.

ii. ☐ tistagħgeb u tiskanta.

iii. ☐ tinħasad u tieġu qatgħa. (marka)

12. Xi jfissru dawn il-frażijiet skont il-kuntest tas-silta?

a) **il-logħba spiċċat hesrem** (*par. 5*)

_____ (marka)

b) **idi f'idi** (*par. 5*)

_____ (marka)

ċ) **b'geddum sal-art** (*par. 5*)

_____ (marka)

13. Sib kelma jew frażi mis-silta li tfisser:

a) il-biċċa l-kbira, aktar minn nofsna (*par. 1*) _____ (marka)

b) missielta u eċitanti (*par. 3*) _____ (marka)

ċ) skantat, bla kliem (*par. 5*) _____ (marka)

Għall-użu tal-għalliema biss (ara l-iskema tal-marki):			
♦ Marki għall-ortografija/punteġġjatura:	2	1	0

1. Imla l-vojt tas-silta skont kif mitlub fil-parentesi. L-ewwel waħda hija lesta bħala eżempju. (4 marki)

Ilbieraħ morna dawra bil-karozza. Għaddejna (**għal** + ziju) **għaz-**ziju Lino u t-tifel tiegħu Kyle. Morna fl-inħawi (**ta' + artiklu** + Rabat) _____ u tgħidx kemm ħadna gost. It-temp kien bnazzi u sabiħ. Għal xi nofsinhar waqafna nixtru ftit pastizzi u (**il-plural ta' qassata**) _____. Wara morna sal-bandli u l-kuġin tfixkel fil-lazz. Ma kellu xejn gravi imma tgħidx kemm beda (**verb fl-imperfett** mill-għerq għ-r-k) _____. Idu. Iz-ziju Lino qallu: "Tridx inċemplu 'l-ambulanza biex tieħdok (**artiklu quddiem sptar**) _____!"

2. F'kull sentenza hemm **żball ortografiku**. Aqta' linja taħtu u mbagħad ikteb il-kelma b'mod tajjeb fl-ispazju ta' taħt. (3 marki)

a) Wara li sajjart kelli l-flokk mimli tbajjgħa taż-żejt.

b) Se niltaqgħu fil-ħamsa imma se nitilqu fis-seba.

ċ) Il-vjaġġ mistenni jdum disa' siegħat.

3. Ikteb dan il-paragrafu qasir bil-puntegġjatura tajba. (3 marki)

Is-sajf li għadda sifirt sa Ruma mal-papa. Morna ġita fuq ix-xmara tevere u l-biljett kien jiswa tletin Ewro. Raġel taljan li kien hemm fuq il-vapur tgħidx kemm stagħġeb meta sema' lili, tifel malti, jitkellem bi lsienu!

Taqsimat Ć: IL-KITBA

♦ Ikteb bejn **150 u 200 kelma** dwar **WIEHED** minn dawn is-sugġetti:

25

1. Saħħar bidilni f'kelb għal ġurnata. Ikteb **rakkont**.
2. Dawl misterjuż f'dar abbandunata. Ikteb **rakkont**.
3. Maltempata qawwija tħalli ħerba sħiħa fil-Gzejjer Maltin. Ikteb **rapport**.
4. Ajruplan żgħir privat jagħmel inżul ta' emerġenza f'Ta' Qali. Ikteb **rapport**.

► Ikteb in-numru tal-kitba li għażilt: _____

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

[illegible]

Taqsim D: IL-LETTERATURA

► IL-POEŻIJA

Aqra din il-poeżija u wara wieġeb il-mistoqsijiet.

20

(10 marki)

IL-ĠEBLA L-WIEQFA TAL-QALA ta' Guido Lanfranco

Ġewwa l-Qala kien hemm mara,
li daqs ġganta fiha tul;
u għas-saħħa kienet tiekol
minn ġol-but mimli bil-ful.

Kienet tgħasses spiss hdejn l-għalqa, **5**
qrib il-ful ma trid lil hadd,
dejjem tgħajjar, turi s-saħħa,
sabiex tkeċċi lil kulhadd.

Darba ġarret blata kbira, **10**
sa hdejn l-għalqa biha ġriet,
hemm qegħditha u waqqfitha
u minn fuqha tgħasses bdiet.

Sena minnhom m'għamlitx xita, **15**
kiber biss ħaxix ħazin;
aktar ful ma setgħetx tiekol,
u saħħitha qabdet tnin.

B'hekk il-ġganta baqgħet fjakka, **20**
lill-Qalin malajr ħalliet,
rawha sejra 'l bogħod mir-raħal,
sakemm fl-aħħar sparixxiet...

1. Din il-poeżija hija
 - i. ☐ sunett.
 - ii. ☐ limerikk.
 - iii. ☐ poeżija tradizzjonali. (marka)
2. Il-poeżija tirrakkonta
 - i. ☐ ħrafa.
 - ii. ☐ leġġenda Għawdxija.
 - iii. ☐ ġrajja tad-daħk. (marka)

3. Din il-poeżija fiha għoxrin vers jew ħames _____. (marka)
4. F'din il-poeżija (l-ewwel, it-tieni, it-tielet) vers jaqbel (mat-tieni, mat-tielet, mar-raba'). (2 marki)
5. Sib u iktib **similitudni** fl-ewwel erba' versi u għid x'effett toħloq fil-poeżija.

_____ (2 marki)

6. F'madwar **50 kelma** iktib l-istorja li tirrakkonta din il-poeżija u għid għala għoġbitek jew m'għoġbitekx.

_____ (3 marki)

► IL-PROŻA

Aqra din is-silta u wara wieġeb l-mistoqsijiet.

(10 marki)

- Kien bniedem stamb għall-aħħar. Ftit li xejn kellu ħbieb fir-raħal. Kien jismu Leli, imma iktar minn hekk hadd ma kien jaf xejn dwaru. Hadd ma kellu l-iċken ħjiel minn fejn kien ġie u jekk kellux familja. Ma kienx jaħdem u ma kellux dehra li kien xi sinjur. Kien bniedem maqtugħ għalih u dan kien qanqal il-kurżità ta' dawk
- 5** li kienu moħħhom biex jilħqu salib haddieħor. Nies bħal dawn kellna kemm trid fir-raħal. Meta ġie joqgħod fir-raħal, Leli kien qabeż is-sittin sena. Kien kera post ċkejken li kien ilu xi ftit taż-żmien sewwa ma jara nies u meta Leli daħal fih, kellu jnaddaf u jiżbogħ kull kamra li kien hemm. Snin qabel go dan il-post kienu joqogħdu raġel u mara li kellhom żmien daqs ħarruba.
- 10** Leli kien iqatta' ħin twil magħluq f'daru imma kultant kien joħroġ idur xi dawra mar-raħal jew joqgħod bilqiegħda fuq banketta tal-injam wara l-bieb tad-dar. Hafna mill-irġiel fir-raħal kienu jmorru f'xi ħanut tal-inbid, l-aktar għand Salvu tal-pinta u oħrajn kienu jqattgħu xi siegħa jew tnejn fil-każin tal-banda, imma Leli qatt ma kien jersaq lejn il-ħwienet tal-inbid u wisq anqas lejn il-każin.
- 15** Tal-posta kien jiġi għall-ħabta tal-ħdax u hafna nisa kienu joqogħdu jistennewh bil-herqa bit-tama li jġibilhom xi ittra mingħand qrabathom imsifrin, l-aktar dawk li kellhom xi wħud minn nieshom l-Awstralja jew il-Kanada. Leli wkoll kien joħroġ jistenna lil tal-posta iżda dan qatt ma kien ikollu xejn għalih. Tista' tgħid li kien ikollu xi ittra jew kartolina għal kull dar imma mhux għal Leli. Lil dan kien jaqbzu
- 20** għax donnu li hadd ma kien jaħseb fih.

(Silta addattata mill-ktieb *Mill-Gallarija* ta' Charles Casha)

1. Din l-istorja hi ambjentata

- i. ☐ barra minn Malta.
- ii. ☐ f'uffiċċju postali.
- iii. ☐ f'raħal Malti.

(marka)

2. Semmi żewġ karattri sekondarji li nsibu f'din in-novella.

(2 marki)

3. Aqta' sinjal taht l-aħjar żewġ aġġettivi li jiddeskrivu lil Leli. (2 marki)

avventuruż - dħuli - misterjuż - simpatiku - baħbuħ - solitarju - ġentili

4. Mill-ewwel paragrafu sib u ikteb **similitudni** u fissirha.

Is-similitudni: _____ (marka)

It-tifsira: _____ (marka)

5. X'taħseb li wassal lil Leli biex ikollu dan il-karattru? Li kieku joqgħod fit-triq tiegħek tkellmu jew le? Għaliex?

(3 marki)

Taqsim a E: IL-FEHIM MIS-SMIGH: Mozart

10

Taħriġ A: Aghżel it-tajba.

(2 marki)

1. Maria Anna kienet (omm, oħt, mart) Wolfgang Amadeus Mozart.
2. Il-familja Mozart kienet tivvjaġġa ħafna (bl-art, bil-baħar, bl-ajru).

Taħriġ B: Wieġeb.

(5 marki)

3. Semmi żewġ lingwi li Mozart kien jitgħallem meta kien tifel.

4. Semmi strument li Mozart kien jaf idoqq sew fi tfulitu.

5. Liema frażi fis-silta li smajt tindika li lir-Reġina Marie Antoinette kienu qatgħulha rasha waqt ir-Rivoluzzjoni Franciża?

6. X'kien ix-xogħol ta' Leopold, missier Wolfgang Amadeus Mozart?

Taħriġ Ċ: Imla l-vojt b'informazzjoni komplimentari (tinkludi numri) skont dak li smajt fis-silta.

(3 marki)

7.		is-sena li fiha twieled Wolfgang Amadeus Mozart
8.		l-età li kellu Wolfgang Amadeus Mozart meta miet
9.	Il-kagun ta' mewt Mozart	

TMIEM IL-KARTA